

الشمس
الحرمان
الحرمان

- سرشناسه: رضایی اصفهانی، محمدعلی، ۱۳۴۱.
عنوان و نام پدیدآور: آشنایی با اصول و روش‌های ترجمه قرآن: (خلاصه کتاب منطق ترجمه قرآن) / محمدعلی رضایی اصفهانی.
مشخصات نشر: قم: مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفی ﷺ، ۱۳۹۱.
مرجع تولید: پژوهشگاه بین‌المللی المصطفی ﷺ
مشخصات ظاهری: ۲۷۲ ص.
شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۱۹۵-۶۲۶-۶
- وضعیت فهرست‌نویسی: فایا.
یادداشت: کتاب حاضر خلاصه کتاب «منطق ترجمه قرآن: مبانی، قواعد، روش‌ها، سبک‌ها، آسیب‌شناسی ...» اثر محمدعلی رضایی اصفهانی است.
یادداشت: کتابنامه: ص ۲۷۱، ۲۶۱؛ همچنین به صورت زیرنویس.
یادداشت: چاپ دوم: ۱۳۹۶ (فیبا).
یادداشت: چاپ سوم: ۱۳۹۷ (فیبا)
یادداشت: چاپ چهارم: ۱۳۹۸ (فیبا)
عنوان دیگر: (خلاصه کتاب منطق ترجمه قرآن)
موضوع: قرآن .. ترجمه
شناسه افزوده: رضایی اصفهانی، محمدعلی، ۱۳۴۱.. منطق ترجمه قرآن
رده‌بندی کنگره: BP ۶۰/۶/م۸۰۱۴۱۳۹۱
رده‌بندی دیویی: ۲۹۷/۱۰۷
شماره کتابشناسی ملی: ۲۷۶۷۰۷۸

آشنایی با اصول و روش‌های ترجمه قرآن

(خلاصه کتاب منطق ترجمه قرآن)

محمدعلی رضایی اصفهانی

پژوهشگاه
بین‌المللی المصطفی ص

آشنایی با اصول و روش های ترجمه قرآن

(خلاصه کتاب منطق ترجمه قرآن)

مؤلف: محمدعلی رضایی اصفهانی

چاپ چهارم: ۱۳۹۸ ش / ۱۴۴۰ ق

ناشر: مرکز بین المللی ترجمه و نشر المصطفی ص

● چاپ: نازنجستان ● قیمت: ۴۱۰۰۰۰ ریال ● شمارگان: ۵۰۰

حق چاپ برای ناشر محفوظ است.

مراکز فروش:

● ایران، قم، خیابان معلم غربی (حجتیه)، نیش کوچه ۱۸

تلفن: +۹۸ ۲۵ ۳۷۸۳۶۱۳۴ دورنگار: داخلی +۹۸ ۲۵ ۳۷۸۳۹۳۰۹۱۰۵

● ایران، قم، بلوار محمدامین، سه راه سالاریه. تلفن: +۹۸ ۲۵ ۳۲۱۳۳۱۰۶

<http://buy-pub.miu.ac.ir>

با سپاس از دست اندرکارانی که ما را در تولید این اثر یاری رساندند.

■ ناظر گرافیک: مسعود مهدوی

■ ناظر چاپ: نعمت الله یزدانی

■ مدیر انتشارات: سید اباذر هاشمی هریکندئی

■ مدیر تولید: جعفر قاسمی ابهری

■ ناظر فنی: علی عبادی فرد

سخن ناشر

تحولات اجتماعی و مقتضیات نوپدید دانش‌ها و پدید آمدن دانش‌های نوین، نیازهایی را به وجود آورده که پاسخ‌گویی به آنها، ایجاد رشته‌های تحصیلی جدید و تربیت نیروهای متخصص را ضروری می‌نماید. از این رو کتاب‌های آموزشی نیز باید با توجه به این دگرگونی‌ها تألیف شود.

جهانی شدن و گسترش سلطه فرهنگی غرب در سایه رسانه‌های فرهنگی و ارتباطی، اقتضا دارد که تمام دانش‌پژوهان و علاقه‌مندان به این مباحث، با اندیشه‌های بلند و ارزش‌های متعالی آشنا شوند، و این مهم با ایجاد رشته‌های تخصصی و تولید متون جدید و غنی، گسترش دامنه آموزش و تربیت سازمان‌یافته دانشجویان به سرانجام خواهد رسید.

بالندگی مراکز آموزشی، در گرو نظام آموزشی منسجم، قانونمند و پویاست. همچنین بازنگری متن‌ها و شیوه‌های آموزشی و به‌روز کردن آنها موجب حفظ نشاط علمی مراکز آموزشی است.

حوزه‌های علوم دینی به برکت انقلاب شکوهمند اسلامی، سالیانی است که در اندیشه اصلاح ساختار آموزشی و بازنگری متون درسی‌اند.

«جامعة المصطفى ﷺ العالمية» به عنوان بخشی از این مجموعه که رسالت بزرگ تعلیم و تربیت طلاب غیر ایرانی را بر عهده دارد، تألیف متون درسی مناسب آموزشی را سرلوحه تلاش‌های خود قرار داده و تدوین و نشر متون درسی در موضوعات گوناگون علوم دینی، حاصل این تلاش است.

«مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفى ﷺ» ضمن تقدیر و تشکر از فرزانه‌گانی که در تولید این اثر، همکاری و همفکری کرده‌اند، آن را به عموم اهل فرهنگ و اندیشه تقدیم می‌کند.

مرکز بین‌المللی ترجمه و نشر المصطفى ﷺ

فهرست

مقدمه پژوهشگاه.....	۱۲
مقدمه.....	۱۵
۱. کلیات.....	۱۹
درآمد.....	۱۹
مفهوم‌شناسی ترجمه.....	۲۰
۱. ریشه‌یابی واژه ترجمه.....	۲۰
۲. معنای اصطلاحی ترجمه.....	۲۱
ارکان ترجمه.....	۲۵
ابعاد ترجمه.....	۲۵
نظریه ترجمه.....	۲۷
۲. پیشینه ترجمه‌های قرآن.....	۲۹
درآمد.....	۲۹
برخی از مهم‌ترین ترجمه‌های کهن فارسی قرآن.....	۳۰
۱. ترجمه قرآن سلمان فارسی.....	۳۰
۲. قرآن مترجم آستان قدس رضوی.....	۳۳
۳. ترجمه تفسیر طبری (ترجمه رسمی).....	۳۴
۴. تفسیر قرآن پاک.....	۳۷
۵. تاج التراجم فی تفسیر القرآن للاعاجم.....	۳۸
۶. ترجمه کمبریج (تفسیر قرآن مجید).....	۳۹
۷. ترجمه قرآن پارس.....	۴۱

۸. تفسیر و ترجمه ابوبکر عتیق نیشابوری (ترجمه قصه‌های قرآن تربت جام)..... ۴۱
۹. ترجمه و تفسیر کشف الاسرار میبدی..... ۴۲
۱۰. تفسیر ابوالفتوح رازی..... ۴۳
۱۱. جلاء الاذهان و جلاء الاحزان (تفسیر گازر)..... ۴۴
۱۲. «مواهب علیه» یا تفسیر حسینی..... ۴۵
۱۳. تفسیر منهج الصادقین..... ۴۶
۱۴. فتح الرحمن، بترجمان القرآن (فتح الرحمن فی ترجمة القرآن)..... ۴۶
۱۵. موعود الرحمن فی ترجمان القرآن..... ۴۷
۳. مبانی و اصول ترجمه قرآن..... ۵۷
- مفهوم‌شناسی مبانی ترجمه..... ۵۷
- تاریخچه و کتاب‌شناسی..... ۵۸
- مبانی وجودی ترجمه قرآن (امکان ترجمه)..... ۶۰
۱. ترجمه مطلق و جایگزین..... ۶۰
۲. ترجمه نسبی..... ۶۱
- مبانی فقهی ترجمه قرآن..... ۶۱
۱. جواز شرعی ترجمه قرآن..... ۶۲
- الف) دلایل موافقان جواز شرعی ترجمه..... ۶۳
- ب) دلایل مخالفان جواز شرعی ترجمه قرآن..... ۶۸
۲. مبانی فقهی مذاهب اسلامی و تأثیر آنها در ترجمه آیات الاحکام..... ۷۶
- احکام فقهی ترجمه قرآن..... ۷۹
- مبانی قرائی ترجمه قرآن..... ۸۲
- مبانی ادبی ترجمه قرآن..... ۸۵
۱. مبانی ادبی در زبان مبدأ (ادبیات عرب)..... ۸۵
۲. مبانی ادبی ترجمه قرآن در زبان مقصد..... ۹۱
- مبانی تفسیری ترجمه قرآن..... ۹۷
۱. ترجمه، همچون تفسیر با کمک منابع معتبر انجام شود..... ۹۸
۲. ممنوعیت تفسیر و ترجمه به رأی..... ۱۰۰
۳. توجه به پیش‌فرض‌های تفسیر قرآن..... ۱۰۱
۴. توجه به اهداف قرآن و سوره‌ها در ترجمه (همبستگی آیات)..... ۱۰۲
۵. توجه به بطون قرآن..... ۱۰۴
۶. توجه به مبنای جواز یا عدم جواز کاربرد لفظ در بیشتر از یک معنا و تأثیر آن در تعدد

۱۰۴	تفاسیر و ترجمه‌های یک آیه
۱۰۴	مبانی کلامی ترجمه قرآن
۱۰۷	۱. صفات خبری و تجسیم و تشبیه
۱۱۰	۲. جبر و اختیار
۱۱۲	۳. عصمت پیامبران الهی
۱۱۳	۴. امامت و عدل
۱۱۵	مبانی زبان‌شناختی ترجمه قرآن
۱۱۷	۱. واقع‌نمایی زبان قرآن
۱۱۷	۲. عناصر فنی زبان قرآن
۱۱۸	۳. اصطلاحات خاص در زبان قرآن
۱۱۹	۴. عناصر عرفی و عقلایی زبان قرآن
۱۲۰	۵. تطور زبان مبدأ (و مقصد)
۱۲۲	۶. انتخاب زبان مقصد
۱۲۲	۷. چند ساحتی بودن زبان قرآن
۱۲۳	مبانی روش‌شناختی ترجمه قرآن
۱۲۷	۴. ضوابط و قواعد ترجمه قرآن
۱۲۷	مفهوم‌شناسی ضوابط و قواعد ترجمه قرآن
۱۲۷	ضوابط مؤثر در اصل اعتبار ترجمه
۱۲۸	ضوابط و قواعد مؤثر در استواری و کمال ترجمه
۱۲۹	۱. سادگی و روانی ترجمه
۱۳۰	۲. امانت در ترجمه
۱۳۱	۳. جداسازی متن ترجمه از توضیحات اضافی
۱۳۲	۴. رعایت علایم نگارشی و سجاوندی (ویرایش)
۱۳۴	۵. اختصار در ترجمه
۱۳۴	۶. نظم و همگونی در ترجمه
۱۳۶	۷. ترجمه، بر اساس نثر معیار و ادبیات پیشرفته
۱۳۸	۸. توجه دقیق به دلالت‌های آیه
۱۳۹	۹. انتخاب نزدیک‌ترین معادل در زبان مقصد
۱۴۰	۱۰. انتقال بار عاطفی جملات و سبک بیان برای تأثیرگذاری
۱۴۳	۱۱. توجه به پیوستگی و ارتباط بخش‌های مختلف متن
۱۴۵	۱۲. ترجمه نکردن آیات متشابه و حروف مقطعه

۱۳. چاپ متن عربی قرآن، در کنار متن ترجمه ۱۴۶
۱۴. توضیحات لازم در پاورقی ترجمه ۱۴۷
۵. شرایط مترجم و تأثیر آنها در ترجمه قرآن ۱۵۱
- درآمد ۱۵۱
- شرایط عام مترجم ۱۵۲
۱. شرایط لازم برای هر مترجم ۱۵۲
۲. شرایط کمال مترجم ۱۵۴
- شرایط خاص مترجم قرآن ۱۶۰
۱. دارا بودن شرایط مفسر قرآن ۱۶۰
۲. پرهیز از ترجمه به رأی ۱۶۳
۳. طهارت روحی و رعایت آداب و اخلاق و احکام ۱۶۴
۴. کار گروهی در ترجمه قرآن ۱۶۵
۵. ارائه ترجمه همراه با تفسیر و متن قرآن ۱۶۷
۶. روش‌ها و سبک‌های ترجمه قرآن ۱۷۱
- درآمد ۱۷۱
- مفهوم‌شناسی ۱۷۱
- پیشینه و کتاب‌شناسی ۱۷۲
- روش‌های ترجمه قرآن ۱۷۸
۱. کلمه به کلمه (ترجمه تحت‌اللفظی، حرفی، همگون) ۱۷۸
۲. ترجمه آزاد (تفسیری، خلاصه التفسیر) ۱۸۳
۳. ترجمه جمله به جمله (هسته به هسته، معنوی، امین، محتوا به محتوا) ۱۸۶
- سبک‌های ترجمه ۱۸۸
۱. تقسیم ترجمه‌ها براساس هدف مترجم ۱۸۸
۲. تقسیم ترجمه‌ها بر اساس مخاطبین ۱۹۰
۳. تقسیم ترجمه‌ها بر اساس زبان ترجمه ۱۹۲
۴. تقسیم ترجمه‌ها بر اساس داشتن یا نداشتن اضافات ۱۹۵
۵. تقسیم ترجمه‌ها، براساس گرایش‌ها ۱۹۷
۶. تقسیم ترجمه‌ها، براساس اعتبار مترجم و ترجمه ۱۹۹
۷. تقسیم ترجمه، براساس عناصر هنری ۲۰۱
۷. آسیب‌شناسی ترجمه‌های قرآن ۲۰۷
- درآمد ۲۰۷

۲۰۸.....	تاریخچه نقد ترجمه‌های قرآن.....
۲۰۸.....	کتاب‌شناسی نقد ترجمه‌های قرآن.....
۲۱۰.....	مقاله‌شناسی نقد ترجمه‌های قرآن.....
۲۱۲.....	تقسیم‌بندی آسیب‌های ترجمه‌های قرآن.....
۲۱۳.....	۱. آسیب‌های علمی ترجمه.....
۲۱۳.....	۲. آسیب‌های فنی ترجمه.....
۲۲۰.....	۳. آسیب‌های روش‌شناختی و سبک‌شناختی ترجمه.....
۲۲۰.....	۴. آسیب‌های مبنایی ترجمه.....
۲۲۱.....	۵. آسیب‌های اخلاقی در ترجمه.....
۲۲۲.....	۶. آسیب‌های ترجمه‌های مستشرقان.....
۲۲۹.....	۸. فرآیند تفسیر و ترجمه آیات قرآن.....
۲۲۹.....	مقدمه.....
۲۳۰.....	هدف‌شناسی.....
۲۳۰.....	فضاشناسی.....
۲۳۱.....	لفظ‌شناسی و معناشناسی.....
۲۳۱.....	ظاهرشناسی با قرینه‌شناسی.....
۲۳۳.....	تأویل‌شناسی.....
۲۳۳.....	بطن‌شناسی و پیام‌گیری.....
۲۳۴.....	پیشینه‌شناسی آیه در تفاسیر (بررسی دیدگاه‌های مفسران).....
۲۳۴.....	تفکر خلاق و جمع‌بندی (استنباط و اجتهاد).....
۲۳۵.....	مراحل تفسیر یک آیه (از نگاهی دیگر).....
۲۳۷.....	۹. پژوهش‌های کارگاهی.....
۲۵۳.....	۱۰. «ضمایم».....
۲۵۹.....	کارنامه علمی دکتر محمدعلی رضائی اصفهانی.....
۲۶۱.....	کتاب‌نامه.....